



# Encefalitis

**Encefalitis betekent hersenontsteking. Bij een encefalitis is de hersenmassa zelf ontstoken en worden zenuwcellen of de witte stof van de hersenen direct beschadigd. Dit is een andere aandoening dan meningitis waarbij een ontsteking van de hersenvliezen optreedt.**

## Klachten

De ziekte begint meestal met hoge koorts en verschijnselen van griep. Binnen één tot enkele dagen krijgt de patiënt ernstige klachten zoals epileptische aanvallen, bewustzijnsdaling, halfzijdige verlamming, problemen met zien of spreken. Snelle doorverwijzing via de huisarts naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis is noodzakelijk.

Het kan meerdere weken duren totdat iemand na behandeling van de encefalitis het ziekenhuis kan verlaten. Vaak is er nog beschadiging van de hersenen aanwezig, zoals problemen met het denken, zwakte van de ledematen en loopstoornissen, zodat de patiënt eerst gerevalideerd moet worden. Het herstel daarna neemt vaak maanden in beslag.

## Oorzaak

Encefalitis wordt veroorzaakt door virussen. De meest voorkomende oorzaak is het koortslipvirus. De medische naam voor het koortslipvirus is het herpes simplex virus. Deze vorm van encefalitis heet dan ook herpes (simplex) encefalitis, afgekort tot HSE. Het is overigens een erg zeldzame ziekte met niet meer dan enkele tientallen gevallen per jaar in Nederland. Het is niet precies bekend waarom het koortslipvirus bij sommige mensen een encefalitis veroorzaakt. Een koortslip leidt in ieder geval niet tot een encefalitis en er is geen verband met een verminderde weerstand. Andere virussen kunnen ook encefalitis veroorzaken, maar zijn nog zeldzamer. In het buitenland – vooral Zuid Oost-Azië, Afrika en sommige delen van de Verenigde Staten, Zuid-Amerika en Oost-Europa – komt encefalitis veel vaker voor, soms in epidemieën. Het virus wordt daar overgebracht door insectenbeten.

## Diagnose

In het ziekenhuis wordt de diagnose gesteld met behulp van een hersenvochtonderzoek verkregen door middel van een ruggenprik, meestal aangevuld met een MRI-scan en vaak een EEG. In het hersenvocht kan het virus niet direct aangetoond worden maar wel het DNA van het virus. Dat is een soort code van het virus. Als dit DNA in het hersenvocht zit, heeft de patiënt herpes encefalitis. Het resultaat van de PCR is meestal binnen 24-48 uur bekend. Ondertussen kan de neuroloog op grond van het overige hersenvochtonderzoek en de neurologische afwijkingen vaak al wel een waarschijnlijke diagnose stellen en behandelen.



Met de MRI kan het typische patroon van ontstekingshaarden zichtbaar worden gemaakt; bij de HSE is dat altijd aan de binnenkant van de slaapkwabben (temporaalkwab) van de hersenen.

## Behandeling

HSE kan worden behandeld met een anti-virus medicijn (Aciclovir). Dit middel wordt meestal driemaal per dag via een infuus toegediend gedurende ongeveer veertien dagen. Voor andere virussen is zo'n medicijn meestal niet beschikbaar. Er wordt vaak wel ondersteunend behandeld met bijnierschors hormonen (prednison of dexamethason). Voor andere klachten die patiënten met herpes encefalitis kunnen hebben, krijgen zij ook medicijnen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan medicijnen tegen hoofdpijn of epilepsie. Tegen een aantal buitenlandse virussen zijn vaccinaties beschikbaar (informatie verkrijgbaar bij de GGD).

## Meer weten?

[www.neurologie.nl](http://www.neurologie.nl)

## Vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder vragen? Neem dan contact op met de Polikliniek Neurologie.

- Werkdagen: 8.30 - 16.30 uur
- telefoonnummer: 055 - 581 84 00



De tekst van deze brochure is gebaseerd op informatie van de Nederlandse Vereniging voor Neurologie, 2019.



Patiënteninformatie wordt met de grootste zorg samengesteld. Het betreft algemene informatie. U kunt aan deze uitgave geen rechten ontlenen.  
© Gelre ziekenhuizen  
[www.gelreziekenhuizen.nl](http://www.gelreziekenhuizen.nl)